

¹⁻¹ *Försvunna kvarnar i Saleby socken (OAU); jfr SDHK nr 28896 där Lars Snakenborg år 1468 säljer bl.a. två kvarnar, "then eno heter Stodmeren ok then andre Fyllet i Saleby socken".* ² *Försvunnen gård i Vads socken, Vadsbo härad.* ³ *Troligen Händene (socken).* ⁴⁻⁴ *Sannolikt Vårsås socken.* ⁵ *Skultorp i Kvänums socken eller i Norra Kyrketorps socken.* ⁶ *Oklart vilken ort som avses.*

10224

1380 augusti 8

”Härssby”

Håkan Halstensson kungör att han till Heine Snakenborg överlätit och sålt alla de egendomar i Västergötland som hans avlidna hustru Bengta ärvde efter sin far Sigge Magnusson och sin mor Ramborg samt de egendomar i Västergötland hans barn ärvde efter herr Håkan Algotssons dotter, jungfrun Ingeborg, och hans barns i övrigt ärvda, köpta eller tillskiftade egendomar i Västergötland, nämligen: Främmostad (i Främmostads socken) med alla tillagor, en egendom i Torkelstorp (i Möne socken) i Ås härad, en egendom i Sjötorp (i Marka socken) i Vilske härad, allt arvegods i Sunnerby (i Otterstads socken) i Källands härad, kvarnarna ”Stadmär” och ”Fööll”. Vidare allt arvegods i Våmb i Kåkindes härad, Moanäs i (Södra) Fågelås socken med tillagor, Fagerberg i Grevbäcks socken och Havstena i Skövde socken. Vidare en gård som heter Sigtunaholm i Vads socken, två egendomar i Händene (socken), två egendomar i Härja (socken) med tillagor, en egendom i Otterstorp i Valstads socken och fyra egendomar i Mölltorp (socken) med tillagor. Vidare fem egendomar och en kvarn i Hjo socken, tre egendomar i Habo socken, två egendomar i Korsberga socken, fyra egendomar i Vårsås socken, två egendomar i Varvs socken, samt allt arvegods i Tuna i Leksbergs socken. (Håkan Halstensson upplåter) allt arvegods i Västergötland med alla tillagor, med undantag för Skultorp med tillagor, för 3 000 mark svenska penningar i så gott mynt att 6 mark gäller för 1 lödig. Pengarna uppbar Håkan Algotsson av egendomarna efter sin syster, Heine Snakenborgs hustru Bengta Gustavsdotter, och flera av hennes syskon, som deras rätta fäderne och moderne. Utfärdaren avhänder sig och sina arvingar alla egendomar med tillagor, undantaget Skultorp med tillagor, och överlåter dem till Heine Snakenborg och hans arvingar som evig ägodel. Skulle någon hindra något eller någon av egendomarna för Heine eller hans arvingar, förbinder sig utfärdaren att ersätta honom med lika gott gods med lika goda tillagor och inkomster i lika gott läge efter hans och hans arvingars önskemål. Utfärdaren ger härads hövdingen i de härader där egendomarna är belägna fullmakt att på deras vägnar fastfara dem till Heine Snakenborg i enlighet med landslagen. Överlåtelserna skedde i närvaro av Sveriges marsk, riddaren Sten Bengtsson, och Sveriges drots Bo Jonsson.

Utfärdaren beseglar tillsammans med Sten Bengtsson, Bo Jonsson, (Peter) Porse Get och Gerhard Snakenborg.

Avskrift i Lars Eriksson Sparres kopiebok, hs B 16, fol. 363r–364r (rubrik på fol. 362v), nr 146, Sv. Riksarkivet.

SDHK nr 11725.

För personer och orter se kommentar och noter till DS nr 10223. Antalet egendomar i Hjo socken skiftar; se not f.

Alla the männ thätta breff höra eller see helsar iak Håkon Halstensson mädh warom Härä. Giör iak thätt allom mannom witerlikt ok ku[nn]ogt^a swå wäll thäm thär äpter kunno komma som thäm nu äro mik haffua vplätit ok ganskelika giäldguldit giort mädh willia ok berådno modhe ärlikom mann Heyna Snakinborg all the godz ok jordar som min hustru hustru Benedicta, Gudh henna siäll haffue, ärfte effter sin fadher herra Sigga Magnusson ok sina moder fru Ramborge ok swå all the godz ok jordar som min barn ärfte effter jomfru Ingeborge herr Håkoniss Algotsons dotter i Wästra götlande hwar the kunno hälst liggia ok framdeles all the godz thär min barn i Wästergötlande liggande haffwa i hwat mätto the thäm hälst på kommin^b äro mädh arff, köp eller skipte, som äro these godz ok jordar här äpter nämpnas som är Framestadha mädh allo ty thär vnder ligger. Jtem i Torkilsstorpe ett

godz i Åss häradh. Jtem i Siötorpe i Wilska härade ett godz. Jtem alt thätt the ärfdo i Sundirby i Kåldenssö. Jtem ena quarn som heeter Stadmär ok hænna Fööll. Jtem alt thet the ärfde i Waam i Kakinda häradh. Jtem Moganäss i Foglasa sokn mä allo thy thär vnder ligger. Jtem Fagra[bärg]^c i Girdhbak sokn med allo thy thär tilligger. Jtem i Hafftonom i Sk[övd]^e sokn ett godz. Jtem en gårdh som heeter Siktuna holm i Waz sokn. Jtem i Henene tu godz. Jtem i Ha[r]ga^e sokn 2 godz med thära tillagum. Jtem i Hwalstat sokn i Otorstorpe ett godz. Jtem i Molnotorpa sokn 4 godz med thära tillagom. Jtem i Hio sokn 5^f godz oc ena qwarn. Jtem i Haga[b]oda^g sokn 3 godz. Jtem i | Kassbärga sokn 2 godz. Jtem i Warulz åass sokn 4 godz. Jtem i Hwarff sokn 2 godz. Jtem alt thätt the ärfdo i Twnom i Lekzbärg sokn och alt thätt thär vnder ligger. Jtem all the godz nämpd ock onämndh som the ärfft haffua i Wästergötlandh som förr är sagdt mädh alla thära godzena tillagom som är mädh åkrom, ängiom, skogom, fiske uatnom, kwarnom eller kwarnastadum, tomtom eller tomtastadum, i wåto eller törro, när by eller fiärran, ängo vndan takno af thy godzene tilleget hafuer aff ålder ok än kan tilliggiä vthan Skalotorpe ensampno mädh sinom tillagom allaledess undan takit af thesso arffwe för try tusanda mark swänkska^h peninga så goda som sex marker gå för ena lödoga mark. Holka päni[n]garⁱ thär herra Håkon Algotson vpbar af ärleka fru syster sina frw Bendicto Giöstaffz dotter thäss förenämpda Heyna Snakinborgz husfru godze oc flere henne syskona godze som hon mädh rätt arff fångit hafde som war bådhe thera fädherne ok mödherne the stund som han thät godze inne haffde. Affhänder iak mik för thän skuld oc minom barnom oc arffwom oc epterkommandom all the förenämpda godz oc tillagor vndan takno Skulatorpe som förr är sagdt tillägnandess offtanampda Heyna Snakinborg oc hans arffwom till ewärdelika ägo. Jtem kunne thät oc swå hända, som Gudh förbiudhe, ått nåkor tildyrffdes aff wårom arffwom åller åpter kommandom eller nåkor annar hwa han hälst kan ware nåkot aff thäm godzom eller tillagom frå honom eller hans arffwom hindra eller qwällia eller i någor måtto mädh rätt aff att winna, tå bindom wiji oss till oc wåra arffwa thän oftanämpdo Heyno oc hans arffwom åter fylla swå gott godz mädh swa godom tillagom oc affgiældom ok i swå godho tilläge thär honom lägelikt är äffter hans eller hans arffwa egnom willia. Och giffwe wijk^k häredz höffdingen i hwario häradh som the godz i liggia fulla makt oc wåld att sköte och skafftara thän förenämpda Heyna the sam[m]u^l godz oc tillagor mädh alle the förwaring oc rätt som landz lag tillsigia å wåra wägna. Thetta war giort oc stadgat i ärleka manna närwaro som är herrå Stens Benedictzsons riddara oc marsk i Swerige oc Boo Jönson^m drozäda i samma rijke årom åpter Gudz byrdh M ccc lxxx, odenssdagen näst för sancti Laurens dag. Till huilkins mere wisso oc stadfästelse bedes iak ärleka manna jnsigle herra Stens Benedictzsons oc Boo Jonsonis forenämpda, Porsa Geeth oc Gerdh Snakinborg med mino egno jnsigle för thätta breff. Datum et actum in villa Härssby anno et die sup[ra]dict[is]ⁿ etc.

Rubrik: Heyna Snakinborgz köpe breff aff Håkon Halstensson^o på all de godz som *Benedicta* Håkons hustru ärfde efter sin fader *Sigga Magnuson* och sina moder fru *Jngeborge*. Jtem de godz som hans barn ärfde efter jungfru *Jngeborge Håkon Algotsons dotter* ehwar the hälst kunna liggia för 3000 Swänkska peninga. 1380.

Sigillavritningar: nr 1 runt (heraldiskt sigill, se SMV II, s. 484): + S Haqwni · Halstencon ·; nr 2 endast remsa; nr 3 runt (heraldiskt sigill, se SMV I, s. 11, och bevarat ex. vid brev 1371 6/11, DS X, nr 103), felaktig omskrift (S · Stenonis [...] ·) överstruken; nr 4 runt (heraldiskt sigill, för foto av bevarat ex. se Medeltida småkonst. Sigill i Riksarkivet, 1997, s. 47, nr 58): Booe : tii · Ionson ·; nr 5 endast remsa.

^akumogt ms. ^bOrdet upprepat vid radskifte men därefter utstruket. ^cFagranäs ms. Jfr DS nr 10223. ^dSkåne ms. Jfr DS nr 10223. ^eHaga ms. Jfr DS nr 10223, not a. ^fMöjligen efter rättelse. Jfr DS nr 10223: tuo godz. ^gHagaloda ms. ^hBokstäverna wä svärlästa p.g.a. fläck. ⁱpänimgar (överflödig stapel före g) ms. ^jFör väntat iak. ^kFör väntat iak. ^lsamnu ms. ^mHärefter bokstäverna der (eller liknande) utstrukna. ⁿsuperius dictum ms (avskrivningsfel). ^oSå ms.

10225

1380 augusti 11

Hans Palle, borgare i Skänninge, säljer i öppet brev för 12 mark penningar till Vadstena kloster all den jord i Valla i Appuna socken som utfärdaren och hans bröder bytt till sig av Göbel Grotte, borgare i Skänninge, mot egendomen som var deras rätta moderne. Göbel Grottes brev och vittnesbörd visar att denna jord är 1 attung. Utfärdaren avhänder sig och sina arvingar samma attung jord i Valla och överlåter den till Vadstena kloster som evig ägodel.

Utfärdaren beseglar tillsammans med Johannes Parketin och Rembold, borgare i Skänninge.

Orig. på perg. (22,9 x 11,3, uppveck 1,4 cm; 10 rader), Sv. Riksarkivet.

SDHK nr 11727.

Regest: RPB nr 1515.

Om Göbel Grotte se A. Schück i Skänninge stads historia I (2:a uppl., 1970), s. 73.

Om sigillanten Johannes Parketin se B. Sundqvist, Deutsche und niederländische Personenbeinamen in Schweden bis 1420 (1957), s. 265 f.

Alla the thettha breff høra hella se helsar jak Hanus Palle byman ij Scheninge kerlika medh warom H[e]rra^a / Gør iak allom mannom witerlict oc konunct medh thesso mino øppno breffwe · at iak kennis haffwa giffwit oc gullit ffore tholff mark peninga · Vatzstena kloster · alla the iordh ij Wallom · ij Appunda sokn lyggiande · som Göbla Grotte^b byman ij Scheninge var^c / atte · oc mik oc minom brødhrom · wissat^l oc wtskipt haffde ffore warth retta moderne · Epter hans breffwom · oc ffolom witnom · er / the samý iord · en attunger ij wato oc thyrro · Oc then sama attung iordh ij Wallom · aff hender iak mik oc minom arffwom · oc in til Watzstena kloster til ewerdelika eghe · Jn cuius testimonium sigillum meum · vnacum sigillis · virorum discretorum Iohannis Parchetin · et Remboldi ciuium Scheningensium presentibus est appensum. Datum anno Domini M^occc^olxxx^o, crastina die beati Laurencij · martyris gloriosi ·^d

På baksidan: Littera Iohannis Palle ·^e

31:b

✕ xv (Vadstena klostets brevsignum, se L. Sjödin i MRA 1939, s. 124)